

MEDBORGARNA OCH AUTOMATISKT BESLUTSFATTANDE

Bakgrund och syfte

I allt större utsträckning införs automatiserat beslutsfattande i offentlig sektor. Det innebär att datorer ersätter handläggare som beslutsfattare.

Argumenten i diskussioner handlar om ökad produktivitet och effektivitet samt främja opartiskhet och likabehandling.

Är medborgare medvetna om denna förändring?

Hur tror medborgarna att besluten förändras när datorer ersätter handläggare som beslutsfattare vad gäller tillförlitlighet, opartiskhet, hänsyn till livssituationen och insyn i besluten?

Här presenterar vi resultat från den nationella SOM-undersökningen 2018 samt 2019

Våra enkätfrågor 2018 och 2019

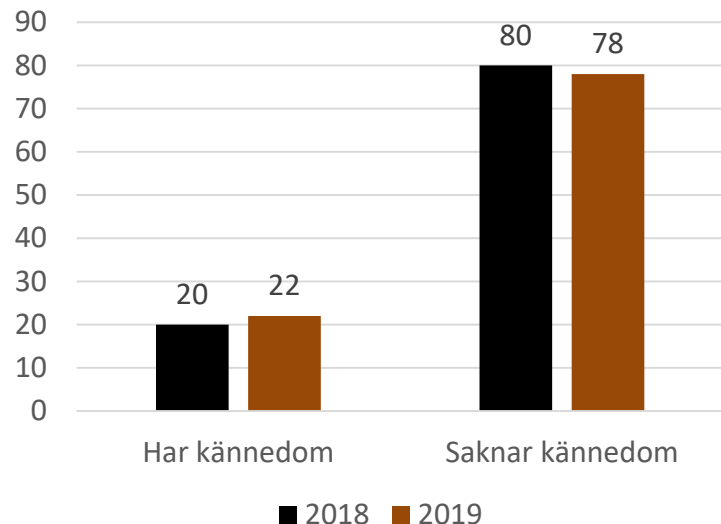
F47 Kommuner och myndigheter låter allt fler beslut som rör medborgarna fattas av datorer istället för av tjänstemän. Känner du till sedan tidigare att en del beslut inom offentlig sektor fattas av datorer?

- Ja
1
- Nej
2

F48 I vilken utsträckning instämmer du i följande påståenden? När beslut fattas av datorer istället för av tjänstemän leder det till...

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Instämmer knappast	Instämmer inte alls
A ... mer tillförlitliga beslut	☐	☐	☐	☐
B ... mer opartiska beslut	☐	☐	☐	☐
C ... mindre hänsyn till människors situation	☐	☐	☐	☐
D ... mindre insyn i besluten	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4

Hur medvetna är vi om automatiskt beslutsfattande?

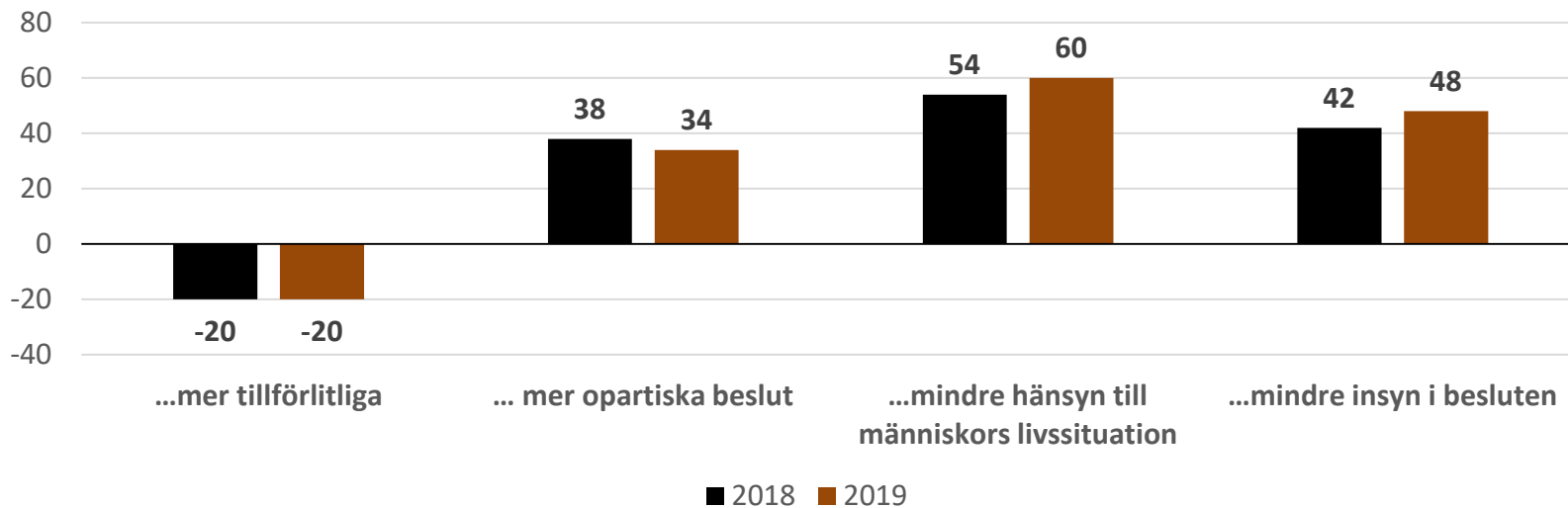

	Har kännedom om automatiskt beslutsfattande uppdelat på grupper	
	2018	2019
Kön	Kvinnor: 18 % Män: 22 %	Kvinnor: 19 % Män: 25%
Utbildningsnivå	Lågutbildade: 14 % Högutbildade: 25 %	Lågutbildade: 15 % Högutbildade: 29%
Politiskt intresserad	Svagt intresse: 20 % Starkt intresse: 30 %	Svagt intresse: 17% Starkt intresse: 33%

Vilka är våra föreställningar om automatiskt beslutsfattande?

Balansmått

(andelen som instämmer minus andelen som inte instämmer)

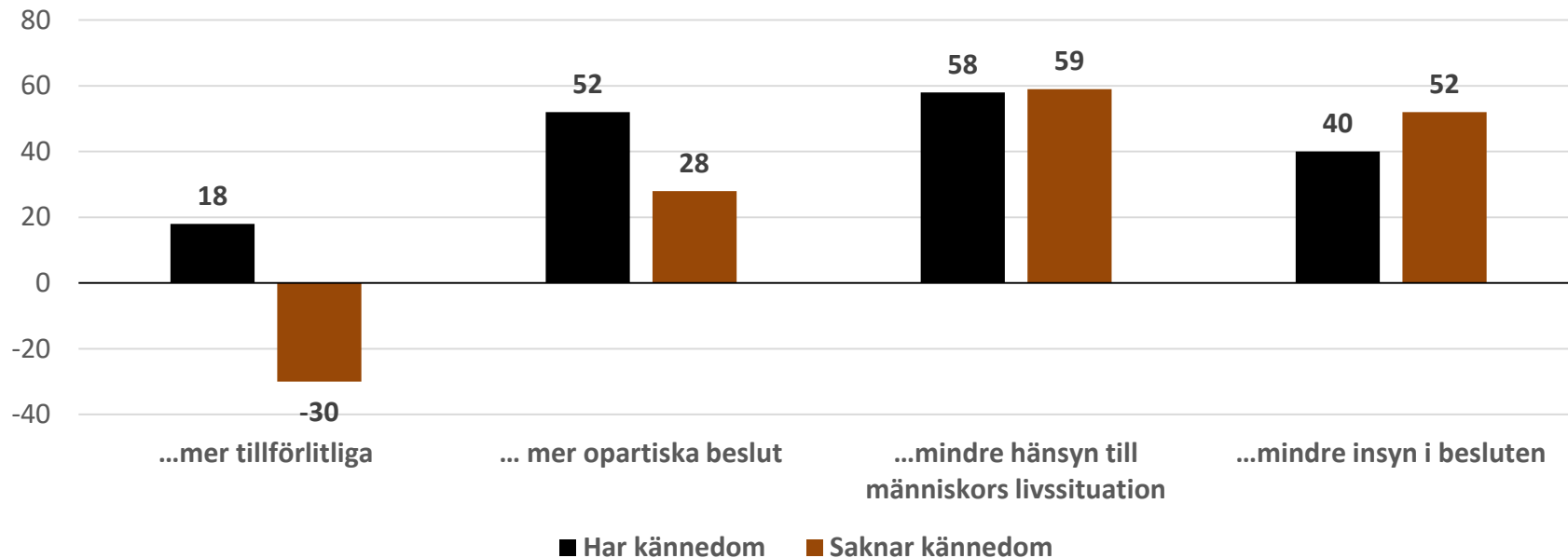
Medborgarnas föreställningar om automatiskt beslutsfattande

Enligt de som svarade på enkäten leder automatiskt beslutsfattande i offentlig sektor till följande:

- Inte till mer tillförlitliga beslut
- Mer opartiska beslut
- Mindre hänsyn till människors livssituation
- Mindre insyn i besluten

Vilken är relationen mellan kännedom och föreställningar om automatiskt beslutsfattande?

Balansmätt 2019

Slutsatser

- Automatiskt beslutsfattande förändrar medborgares relation till det offentliga
- Då en mycket låg andel av de svarande kände till detta bör offentliga verksamheter tydliggöra vilka beslut som tas automatiskt
- Automatiskt beslutsfattande påverkar hur medborgare uppfattar offentligt beslutsfattande; exv. visar undersökningen att medborgare **inte** anser att automatiska beslut är mer tillförlitliga än beslut tagna av tjänstemän
- Våra resultat visar också att medborgares kännedom om automatiskt beslutsfattande har betydelse för om man anser att besluten är tillförlitliga och opartiska

Läsa mer

Denk, Thomas, Hedström, Karin & Karlsson, Fredrik (2019) Medborgarna och automatiserat beslutsfattande i Ulrika Andersson, Björn Rönnerstrand, Patrik Öhberg & Annika Bergström (red) Storm och stiltje. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

